

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Peccare est sibi mortem acquirere; proprium hoc peccati stipendium, ob quod infeliciter mortui sunt ludæi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

§. 16. Peccare est sibi mortem acquirere; proprium hoc peccati stipendium, ob quod infeliciter mortui sunt Iudæi.

14. **N**on solus diabolus auctor mortis, sed & homo: quia licet verum fateamur, peccatum semen esse sufficiens mortem producendi, non potest tamen diabolus totis suis viribus illud seminare, si homo suo illi non succurrat consensu. Quocirca: *Impi manibus, & verbis accerserunt illam, & estimantes illam amicam, defecerunt, & sponsores posuerunt ad illam.* Sapientissima verba, quæ trinitat D. Aug. Deus mortem non fecit, nec illam in mundum introduxit, peccata sunt, quæ verbis, operibus, lingua & manibus illam accerserunt, ac introduxerunt, quam nedom ad domum suam aduertarunt, sed illam quasi brachijs arripientes, & vi ceclam introduxerunt; eo modo quo tu amicũ tuum verbis, sed recusantem, brachijs in domum tuam introducis; sic & illi mortem introduxerunt, quasi sibi maximè amicam, intimamque charissimam animam, & bona sibi cuncta promittentes se eius brachijs iniecerunt. Hoc est: *Defecerunt.* Non video, meo iudicio verba ac formulas loquendi alias, quæ expressius declarent, quàm distanter ab homine Deus mortem creavit, & quam ab ea illum immunem considerit. Contigit homini (inquit D. Augustinus) & spectare videtur Sapiens, id quod tempore Samuelis Israëlitis. Elegit Deus hunc populum sibi in pculum, in quo regnaret, à quo cognoscetur, toleretur, adoraretur, & ad hoc ipse regis nomine voluit honorari, suos substituens proteges, homines sibi familiares, qui eius inuigilantes honori, defensionis provisioni, & conseruationi, illum gubernarent, secundum leges sibi à Deo præscriptas.

Ita illos rexit per Moysen, per Iosue, illosque viros sapientia virtuteque præclarissimos. Regis nomine non gaudebant, sed iudicis, vique ad tēpora prophetæ Samuelis: tunc enim Deum nau-seatundi abiurantes vt regem, voluerunt sibi à Samuele hominem visibilem in regem coronari, sibi persuadentes, quod res eorum faustorem haberent exitum sub ipso, quàm sub Deo, & hoc tanto conatu, vt quasi in seditionem commoueretur, & cum ita sit, quod Deus illis expresse per Samuelem protestaretur id quod precebat futurum illis in ruinam regni que perditionem, in eo nihilominus persistenter adeo contumaces, vt

nostro modo loquendi, inuito Deo, sibi in regem obrinuerunt Saul, cuius se potestatis viribus subdidierunt, insulterunt vt super eos regnaret, sibi in maximum detrimentum. Quid cogitas (quærit D. Aug.) quid significet Saul: mors quia Saul id est quod appetitio. Hoc fuit, quod homo appetiit & propriam mortem desiderauit. En primos nostros parentes, quales illos Deus creaverit immortales, tam immunes ab omni mortis imperio, vt qui curæ, regimini, & præsidio substatant ipsius vitæ, nempe Dei, qui illos creauerat, non vt occideret, sed vt perpetua bearet æternitate. Iudicauerunt sibi hoc nõ sufficere, nec vltra se maribus ipsius voluere conseruari sed crederunt, & sibi persuaserunt quod ipsi esset amicus benivolus, & vt tale cõcepterunt illud pomum mortis cibum arbitrati sunt, id illis diabolo suggerente nihil eis magis conducere, quàm illum pomi morsum sibi blandientes, quod per altum & cum illo forent sicui Dij. Hoc est, *Estimantes illam amicam defecerunt, & sponsores posuerunt ad illam.* Se eius sinu iniecerunt, & toto impetu, in illud ruerunt, vt aqua, quæ per canalem defluit rapido cursu in puteum. Hoc est *defecerunt.* Ipsi se illi iniecerunt, ipsi eius ades subintrarunt à quibus illos Deus longè distans considerat. Sicut populus estimans Regem amicum, petiuit, & appetiuit regem inimicum. Nota verba hæc: *Verbis ac manibus accerserunt illam.*

Pulcherrimus loquendi modus, quo declaratur, quàm longè à morte distantem hominem Deus statuerat. Quando vis aliquem te proprius accedere; voce illi acclamas; si longius distet, vt eo vox tua peruadere non possit, elata manu signum das illi, vt accedat. Tanto intervallo mors ab homine distidebat, vt non voce sua solum, sed efferendo manum contra Deam, vetitum decerpens fructum, illam vocauerit, & ipsa propius accessit; cui portas aperuit, admittens peccatum. Hoc vt fidei ponit articulum D. August. *Constat inter Christianos, Catholicam tenentes fidem, etiam ipsam corporis mortem, non lege natura, quæ nullam mortem Deus homini fecit, sed merito insulam esse peccati, quoniam peccatum vindicans Deus, dixit homini, in quo tunc omnes eramus: Terra es, & in terram ibis.* Non est Deus, qui velit hominẽ occidere, peccata tua ipsum iritant, & inuitant. Quia verò videt Spiritus S. quod illa tota diligentia committis, totumque sit hoc tuum studium, illi manus adhibere, dicit, quod ambabus manibus mortem accersis, quocirca bene loquitur: *Nolite zelare mortem in errore vitæ vestra, neque acquiratis perditionem.*

Lib. 13. de Ciuit. 16

nem in operibus manuum vestrarum Quid cogitas ventris idololatra agere, dum tantis laboribus tuas procuras delicias ac voluptates? mortem quæris: Tu verò opum avidissime, tactis tamque illicitis medijs tuis inhians lucris? mortem acquisis. Quid tibi persuades, qui efficitis ut equus præceptis curris ad aedes alterius ut impudicus scortator? quid lucraris? mortem. Siste paulisper gradum, ne vitæ tuæ tam scetus sis inimicus, qui tanto coratu, labore ac delectatione mortem acquisis. In aliquibus antiquis Codicibus post hæc verba: *Nolite zelare mortem in errore vite vestrae, additur: Injustitia est enim mortis acquisitio: hæc quantum novi, congrua est peccati definitio. Quid est peccatum? Est mortis acquisitio. Quid ais esse tantorum annorum, quibus tanta voluptate ut capiti us detineris concubinarum? Mortis acquisitio. Quid vitæ iustitiam quæ te speras brevi discedendum? Mortis acquisitio. Quid vindicta, quæ te plurimum præsumis honorandum? Mortis acquisitio. Hoc satis est conforme illi, quod Spiritus S. alio loco dixit: *Homo per malitiam suam occidit animam suam. Et id quod Raphael Angelus Tobie: Qui faciunt peccatum & iniquitatem hostes sunt animæ suæ.**

Sap. 10.
14.
Tob. 12. 10

35

Ps. 5. 1.
I.
Sibi ipsi nocet homo peccando

Quinimo hæc est illa propositio quam mysterioris verbis asseruit Rex David. Quem D. Ambrosius singulari ingenio est interpretatus, qui mirabilem supponit Davidis methodum, modumque agendi, declarans beatitudinem, fastumque sortem viri iusti: primo descripsit peccatoris infelicitatem, ut ex vno contrario aliud exponat. Methodus inquit D. Ambrosius ob quam licet sapientia philosophorum voluerit celebrare Platonem, ut pete eius auctorem & magistrum de quo dicebant: *Ipse qui tenet in omnes secularis sapientia principatum;* à Davide tamen prius inventa, quippe quæ ante multas annorum centurias vltis fuerat, ut omnibus constet, quæd nostrate viri sapientes discipuli non fuerint eorum, quibus mundus sapientia secularis tribuit principatum sed è contrario. Volens igitur David exponere peccatoris infelicem statum, fundamentalem proponit propositionem, quod ipse sit, qui peccatis suis sibi maiora adfert damna, quam omnes pestent inimici omnes creature visibiles & invisibiles: *Dixit iniustus, ut delinquat sibi. Ita legit D. Ambrosius. Vbi nostra vulgata lectio habet: Dixit iniustus, ut delinquat in semetipso.* Proposuit siniter peccator; hoc est: dixit iniustus, & dicitur cum isto termino, ut præclaro mysterio declaretur facilitas, quæ se peccator præcipiat ad committendum peccatum, quæ ea est quæ tu v-

num profers verbum, dixi: ac summa eus est stulti ia vt non attendat ea quæ facit nec consideret. sed in actu oculi se præcipiat voluptatem suam sequens inconsideratus. Attamen hæc eius est calamitas, quod id, quod tamquam sibi bonum arripit in eius cedat detrimentum: hoc significat, inquit D. Ambrosius. *Iniustus delinquit sibi.* O sententia omni veto veriorum, humanâ sapientiâ sublimiorem, & diuinum planationem!

Graues sententias, præclara documenta ac propositiones docuerunt Philosophi, quas mundus ut cælestes veneratur, ynde & illas locis publicis insculpsit. Attamen nullam inuenies hæc præclariorem, nec mirum cum causa sit in intellectu diuino, quam vati suo inspirare dignatus est. *Iniustus sibi delinquit.* Nihil hæc sententia sublimius dictum arbitror. In illis qui sapientiam seculi vendicant, nil tale legi, nil tale cognoui, nec mirum quandoquidem illi humano ingenio locuti sunt, hoc insudis spiritus Dei, spiritus veritatis. Hæc collige, quanti faciendâ sit vna sacrati Auctoris sententia, plura scilicet, quam omnes omnium philosophorum. Nota igitur hæc sententiam: *Iniustus sibi delinquit.* Viden alium, qui sibi persequitur, quod illam obtinendo, summas pariter delicias consequetur: Sento, nihil aliud cum affecturum, quam penam ac nocentium. Viden opum sitientissimum, toto halitu currentem ac incessanter lucris inuisitibus indantem, qui multa sibi bona studeat cumulare? hoc assero, quod sibi nihil nisi malum comparat. *Iniustus sibi delinquit, sibi generat vulnera, seipsum confodit.* O si consideraretis, quæ damna sibi generat, qui diuitijs laetatur congregans? Primum, damnum acquiritur infinitum: perditur enim Deus, perditur regnum eius æternorum: quod si iacturæ damnum attenditur ex rei perditæ valore, collige, quæ futurum sit damnum, Deum perdere, eiusque diuitias non perituras, de quibus paulo ante.

Secundo, mors animæ consequitur tantò damnosior, quanto corpus nobilitate præcellit animæ, & non solum mors animæ temporalis sed & æterna, quod si mors corporalis, quæ momentanea est, supremum omnium malum esse censetur, quid non d. morte æterna, ac feruitali sentiendum?

Tertio: sempiterni cruciatus continentur, ignes immixtam extinguendi, per æ omni visu, auditu ac intellectu superiores, ita ut sicut ante diximus, nos deducens Propheta Michas per infer-

Tra. de
 quia
 filia
 ad
 fratres
 de mō
 te Dei
 D. Am-
 bro-
 sius
 in 1^a
 11.

in loca quia ut ait D. Bernardus. consilium foret
 ut sepe sapius cogitatione ita viam hanc per-
 ambulantes videntque nos attonitos, ex immentis
 calamitatibus, doloribus tormētis, quæ damnati
 patiuntur potius damni, Dei visione privati bea-
 tificati, eius gloria, & regnit in omnia sãcula, ac
 pota sensus, cum nullus sit, qui cruciatibus non
 torquati & perirentis; nobis dicat: Illi ipsi
 sunt, qui hinc hanc summa mala peccatis suis
 procurant, catasunt, acquirunt insipientes:
 In scelere Jacob omne istud, & in peccatis domus
 israel. Illi ipsi sunt, qui proprijs manibus, las-
 penas, dolores, & peccata, hi quippe ex co-
 rum scelerebus enascuntur; quæ illi ipsi propria
 sua peccata voluntate commiserunt. *Inustus si-
 bi delinquit.* Hoc inde ubi sume documen-
 tum, (ait D. Ambrosius.) peccatum omne serpente
 venenosum multo esse venenosius; si etenim hic
 venenum habet & occidit, aut inferit illi damnum,
 at ne naquam seipsum interimit, aut suum spe-
 rat damnum, sed alienum. Peccator autem
 peccati veneno sibi propriam adferat mortem,
 sibi ipsi nocet, sibi procurat perditionem: *Serpens
 alij infundit venenum, inustus sibi in eum reser-
 ditur quod effuderit.*
 Optima ratione tales vocat pœnitentia
 D. Ioannes, gemina vipera, quos enim
 visceribus suis concipiunt filios, sibi generant in-
 teritum. Hæc quoque (inquit D. Ambrosius) inter alias
 est differentia, quam scilicet Spiritus S. ponit in-
 ter iustum & impium, quod iusti bona opera,
 nedum illi profunt, sed ceteris omnibus. Pecca-
 tor autem suis sceleribus soli sibi nocet; intelli-
 go, de eo quod est proprium. *Iustus vita fructu-
 osus, alij sibi dulcis dicit enim Salomon filij sapiens
 erit, tibi sapiens eris, & ita legit D.
 Ambrosius: Si autem illud solus portabis malum. Viti
 iusti bonis sanctisque suis operibus, nedum sibi
 profunt, sed ceteris: hoc quippe declarat articu-
 lus ille fidei nostræ: *Sanctorum communionem.* Pecca-
 tor si propriè loquamur & de eo quod agit, ef-
 ficaciter seipsum & solum perdit, animam suam
 solum ad pauperiem reducit, seipsum solum pec-
 nis addicit sempiternis: *Si furis illud solus por-
 tabis malum.* Nullum intulit damnum Herodes
 pueris innocētib; suã fœvitia intulit, sed nō
 nisi sibi ipsi, nec Dacianus D. Vincentio, nec D.
 Catharina Maxentius. Et his consequenter ex-
 ponit & rotat D. Ambrosius Davidis sententiam: *Pe-
 catus meus contra me est semper.* Et manifestat
 exemplo Cain ipsam enim solum iruit fratri-
 tricidij damnum, cum etiam postmodum cū vi-
 detur Deus supplicij sui tollere manum, ipsum*

peccatum, auctorem suum, timoribus, cruciatibus
 bulq; torquet amarissimis, præcipua conscientia
 condemnatum. *Quem cum adhuc à Domino pœna
 cessaret, torquebat eum scorum conscientia pecca-
 torum. Latebat miser tremens, & timens, & cum
 adhuc percussor desisset, ipse se inusti vasa crucia-
 bat.* Et tandem emuleat illa Spiritus S. verba. *Si-
 cut acetum dentibus, & fumus oculis ita iniquitas
 omnibus ventibus est.* Concludit igitur, repetens
 Regis vatis conclusionem. *Itaque qui peccat, de-
 linquit sibi, quoniam sibi, quæ pretiosa sunt, eripit.*
 Declarat hæc omnia divina Sapiētia, suppo-
 nens, quod sit in Deo vita, & sine eo nihil sit.
*Qui me inuenit, inueniet vitam, & habuerit salu-
 tem à Domino.* Hinc inferit. *Qui autem in me pec-
 caverit, cadet animam suam.* Omnes qui me odierint,
 diligunt mortem. En quid sit peccare, Deum ani-
 ma tuã expellere, animam tuam occidere. *Cadet
 animam suam.* Legit Pagninus: *Spoliat animam
 suam.* Chaldaicus textus. *Disperdit animam suam.*
 Septuaginta. *Impie agit in suam ipsius animam.*
 Quæque lectio maxima digna est pœnitentia.
 Quis non admiraretur D. Pauli sententiam? *Stipē-
 dia peccati mors: gratia autē Dei, vita æterna.* Cō-
 siderat Apostolus peccatum, & opus sanctum ac
 meritorium, velut operarios diurnos, qui quàm pri-
 mum opus pensumque perfecere mercedē exi-
 gunt sibi debitam. Et quæ iusta merces dabitur
 operi facti in gratia Dei, vita æterna. Noviter ig-
 gitur quod quàm primum peccatum admittit, pet-
 tit ipsum sibi à Deo debitū stipendium. Hoc nos
 sacra docet pagina, peccata coram Deo confite-
 ri: Et quod quæso, debetur illis diurnum? Mors.
 Rogant, virgēs, ut stipendium reddat diurni
 Deus, cui compeur curia opera remittentur,
 mortem intelligendo. Quæ annuum capio si edat A-
 postolus illud quod *Donatus* ait at *Cairo*: *Nō-
 ne si bene egeris, recipiunt sin autem male. Datum in
 foribus peccatum aderit.* Expēdit D. Hieronimus. *In 1. c. 5. A-
 ras olim fuisse loca tribunalium, ubi sedebant iu-
 dices ius vnicuique dicenti. Hinc lucē accipiunt lud. odio
 multa loca S. Scripturæ velut hæc: *Nobis in portu habuerit
 ris vir eius;* Id est in tribunalibus. *Non confundetur
 cum loquetur inimicis suis in porta, ad est in ioco
 iudicij;* *Ducunt eum ad Deos, qui sedent in por-
 tibus;* *Quænam primum peccaveris præcipi-
 tum peccatum in tribunalibus meo apparebit.* *Ps. 116. 6.
 mercedem repositis caris sibi de iustitia debita.*
Quid est quod illi debetur ex mercede? Mors. *D. Am. 17. 5.
 Stipendium peccati mors.* Sicut opera bona de iure
 sibi dari possunt vitam, & vitam æternam.
 His congruit visio Prophetæ Ezechielis quem
 Deus ad loca duxit tormentorū, moeroris regnum.*

Prout.
 10.
 36
 Prout.
 8. 35
 Rom. 6. 23.
 Gen. 4. 7.
 In 1. c. 5.
 Prout. 31.
 Ps. 116. 6.
 D. Am. 17. 5.

illique ostendit huius civitatis incolas, suis locis ac adibus unumquemque commemorantem. Quae sunt haec domus? quae civitatis huius aedes, ubi mors regnat, nisi sepulchra? Ostendit illi magnas plateas sepulchrorum, diversis specie peccatoribus destinatas: viditque quod eos mors possideret: & quasi Dominum Propheta interrogaret: Domine: quis illos omnes ad tam insulam duxit civitatem, locumque cruciatum: ut eos mors possideat subingatos? Respondet: *Descenderunt in infernum cum armis suis: Id est, cum peccatis suis: haec enim arma sunt, quibus mortem tibi lucrans, sicut bona opera, quibus vitam aeternam emereris: iam enim dixit Apostolus quod impiorum arma peccata sunt, quibus contra Deum militant, & stentia referunt mortis sempiternae. Hec supposito, voluit Christus perfidis illis Iudaeis declarare, quid agerent horrendo illo crimine quo illi recem intendeabant, Nostri quid agatis? Ego vado, tradendo me morti, stentis mihi viam & portitum, qua vado ad Patrem, attamen quod vobis ipsis per hoc lucrabimini, erit mors vestra, perditio, aeternaque damnatio: In peccato vestro moriemini. Familiaris Deo erat, populum hunc scinditragu ob sua punire scelera, venim illis semper hoc inculcabat, ea quae patiebantur, suorum poena esse delictorum & quod ob illa plebs plecteretur bellis, fame, servitute, terra sterilitate.*

Ezech. 32. 27.

Rom. 6. 13

Isaia 42. 24.

Baruch. 6. 1.

Hier. 5. 6.

Hier. 22. 8.

*gente multa per civitatem hanc & dicit unusquisque proximo suo. Quare fecit Dominus sic civitati huic grande? Et respondebunt: eo quod dereliquerit pactum Domini Dei sui, &c. Et impletam videamus sententiam, quam perdit illi homines contra seiplos promulgavit: quando Christo in illa parabola, quam die Veneris explicabimus, responderunt: *Malos male perdet, de quibus tunc Deo favente fusius disceremus.**

§. 17. Mala mors ea tantum dicenda est, quando quis in peccato moritur, ut probant D. August. D. Chrysost. & D. Ambros.

Secundus horum verborum sensus est: quod *huc propositio (in) signet conegmitam, q. d. Christus, moriemini, perseverando in peccatis vestris: mors vos existentes in peccatis apprehendet. Id quod de peccatore dixit Iob: *Ad inferos peccatum illius, hoc est, inquit D. August. quod ipsis vult praedicere, haec sunt minae, quibus petimos terret: *Præsumptus illis Dominus, dixit, sententia praeficit, quod in peccato suo morerentur. Hoc erat omnium primum terrorelementum: haec quippe summa erat maxime calamitas, quae perfidis illis poterat obvenire. Totam infelicitas Iudaeorum ipsa erat, non habere peccatum, sed in peccato mori. Infelicitas est, habere peccatum, & in illud labi, sed non suprema, qualis est aliquae a morte in peccatis apprehendi. Haec fuerunt quoque minae ceteris terribiliores, quibus olim percussit Dominus refragam illam civitatem Hierusalem, per vatem Hieremiam, quod in peccatis suis polluta moreretur. *Polluta sunt plateae tuae, &c. Hier. Si mutare potest ahiops pellem suam, aut pardus variatates sunt, & vos poteritis benefacere, cum dixeritis malum. Et concludit: *Va tibi Hierusalem non mundaberis post me. Illud adverbium *Va*, dicit D. Chryl. indicat horrendissimas minas & summam praenuntiat infelicitatem, & haec est, quando quis in peccato moritur, nec de eo penitet, nec emundatur. En prima calamitas, quae quemquam potest obtinere, mori in peccato mortali.*****

Ex professo disputarunt SS. Patres: quae mors hominibus dicenda sit mala, declinanda, dolenda: & quae bona, quaerenda, laudanda: de hac tractat D. August. Chryl. b. Ioh. Filialis autem D. August. pariter D. August. ridet, no minus que cuncti mundi stultum de hoc iudicium, qui e. a. & hanc asserit bonam, quaerendamque mortem, quae e. a. & quis hinc abripitur medius inter amicos, in domo propria in lecto prostratus, circumfusus sanguine, mulis, mthere, filijs, quos omnes deserit, divites, de variis saepe, honoratos, hanc vero credunt malam, non Dignam optau-

